

**Spektakelopera
Fantasio wordt
nieuw leven
ingeblazen door
sterrenteam
Opera Zuid. Dit
voorjaar toert
Jacques Offenbachs
sleutelwerk voor
het eerst door
Nederland. DOOR
MARK VAN DE VOORT**

DROOMFABRIEK — FANTASIO

Een parade van hofnarren, onvoorwaardelijke liefdesuitingen en carnavaleske verwondering. Een theatrale fantasiewereld die zijn weerga niet kent. In zijn *Fantasio* (1872) trekt de Frans/Duitse operakeizer Jacques Offenbach onbevreesd alle registers open. Een bijna vergeten, zelden uitgevoerde sleutelopera van Offenbach die nu voor het eerst door de Lage Landen toert. Opera Zuid heeft een sterrenteam verzameld voor deze spektakelproductie waaraan onder meer modeplatform FASHION CLASH en dansgezelschap Club Guy & Roni's Poetic Disasters Club hun medewerking verlenen.

Even leek het erop dat *Fantasio* door vaders tijd opgeslokt zou worden. In 1887 ging de oorspronkelijke operapartituur verloren bij een brand in de Salle Favart van de Parijse Opéra Comique. Het is aan Offenbach-kenner Jean-Christophe Keck te danken dat de komische opera *Fantasio* een nieuw leven is beschoren. Uit verschillende bronnen destilleerde Keck een bruikbare, kritische editie van deze Offenbach-opera. Door zijn inzet hebben deze eeuw al verschillende *Fantasio*-versies het licht gezien en is het werk vier jaar geleden op cd vereeuwigd. Nu haalt Opera Zuid de opera voor het eerst naar Nederland in een spiksplinternieuw jasje.

Volgens dirigent Enrico Delamboye is *Fantasio* een regelrecht sleutelwerk van Offenbach. Hij dirigeert de philharmonie zuidnederland en theaterkoor tijdens de komende Opera Zuid-uitvoeringen in het voorjaar. Limburger Delamboye is al twintig jaar een veelgevraagd dirigent bij Duitse operahuizen. Het wordt voor hem de eerste keer dat hij een opera dirigeert in Nederland. Delamboye ziet *Fantasio* als het perfecte verbindingswerk tussen de vroege en de late Offenbach. "De twee werelden van Offenbach komen hier samen. Aan de ene kant de bekende Offenbach van de ludieke, spitse operettes zoals *Orphée aux enfers* en *La belle Hélène*, waarin volop ruimte was voor parodie en schalkse knipogen naar de heersende orde. Aan de andere kant heb je de latere Offenbach van zijn beroemdste opera *Les contes d'Hoffmann* dat heel erg op de dramatiek van één persoon is toegespitst. In *Fantasio* tref je het beste van beide werelden aan. Van een maatschappijkritische, speelse Offenbach tot meer hoogromantische dramatiek."

Offenbach baseerde zich op het gelijknamige toneelstuk van Alfred de Musset, dat door zijn broer Paul is bewerkt tot libretto. Een drie-akter waarin Offenbach het hartstochtelijke verhaal verklankt van prinses Elsbeth die de dood van haar zo geliefde hofnar Saint Jean maar niet kan verkroppen.

Handige student *Fantasio* kruipt in de rol van de overleden hofnar en hoopt zo zijn geliefde Elsbeth te schaken. Een wereld van heimelijke façades en vermommingen ontvouwt zich, waar niets is wat het lijkt en waarin Offenbach onderhuids kan uithalen naar de vastgeroeste maatschappelijke mores. "*Fantasio* is allereerst het persoonlijke drama tussen een smoorverliefde student en een opstandige, puberende prinses. Tegelijkertijd hekelt Offenbach en passant de oude regels van het op stand trouwen en uitgehuwelijkt worden", merkt Delamboye op. "Offenbachs muziek voor *Fantasio* bestrijkt het hele klankpalet. Ontzettend kleurrijke, knap georkestreerde muziek waarmee hij verschillende stemmingen opluistert. Van de licht-melancholische *Fantasio* tot de vertwijfeld romantische Elsbeth. Alles is in perfecte proporties bij Offenbach."

Net als Delamboye is de Franse regisseur Benjamin Prins helemaal verknocht aan de klankwereld van Offenbach. De eerste opera die hij als tienjarige >>

'Ik hou van de schilderijen van James Ensor. Het publiek kan straks een overvloed aan kostuums, maskers en bijzondere situaties verwachten.'

Jacques Offenbach. foto Jean-Christophe Keck

bezocht was Offenbachs *Orphée aux enfers* in zijn geboortestreek Normandië. Daarna heeft Offenbach hem niet meer losgelaten. Hij wordt ronduit lyrisch als hij over Offenbach en het *Fantasio*-project mag praten. “Ik heb Offenbach al van jongs af in mijn hart gesloten, net als de X-Men en Victor Hugo”, glimlacht Prins. “Zijn muziek sprak me direct aan, romantisch en vol speelse fantasie.”

In zijn carrière als operaregisseur heeft Prins meerdere malen Offenbach-klassiekers geregisseerd. Opera Zuid-intendant en regisseur Waut Koeken en Prins delen een liefde voor Offenbach en samen werkten ze onder meer aan de opera's *La Vie Parisienne* en *La princesse de Trébizonde*. “Ook toen maakte mezzosopraan Romie Estèves al deel uit van de cast. Zij vertolkt nu de hoofdrol”, merkt Prins op.

Prins: “De muziek heeft een onbelemmerde fijngevoeligheid en kwijnende gratie die je in geen enkele operette of musical aantreft. *Fantasio* ademt een esthetische anarchie uit, als een breekbare tienerutopie. Deze opera volgt geen regels maar wordt gestuurd door louter plezier. Een fantastische machine die mijn verlangen om te dromen opwekt. In die zin is *Fantasio* een manifest voor allesomvattende vrede.”

Op het podium wil Prins deze onbekommerde levensvreugde en vrijheidsdrang zo dicht mogelijk benaderen, om de absurditeit van onze dagdagelijkse maskerade aan te roeren. “Daarom heb ik zoveel op met de esthetiek van carnaval en de schilderijen van James Ensor. Het publiek kan straks een overvloed aan kostuums, maskers en bijzondere situaties verwachten. In het theater zoek ik altijd naar die perfecte, bonte verscheidenheid van ons leven. Offenbachs werk ageert tegen de luchtspiegelingen en illusies in ons bestaan, en schuift ware liefde naar voren als het ‘betoverde eiland van de waarheid’ en het einde aan alle conflicten.”

Om zijn fantasiewereld vorm te geven krijgt Prins onder meer ruggensteun van scenograaf en kostuumontwerper Lola Kirchner. Voor de choreografie zorgt de veelbelovende Dunja Jovic - winnaar van de Prijs van de Nederlandse Dansdagen 2018- die verbonden is aan dansgezelschap Club Guy & Roni's Poetic Disasters Club. Voor haar wordt het de eerste keer dat ze op zo'n grote schaal aan de dans voor een opera gaat werken. Eerder werkte ze mee aan de kameropera *Honderd nachten, honderd jaren* van componist Klaas de Vries. “In mijn choreografie voor *Fantasio* ga ik op zoek naar contrasten, maar dan wel met een moderne twist. In overleg met Benjamin Prins kom ik daar zeker uit. De multidisciplinaire aanpak van Club Guy & Roni past sowieso bij mij, en met *Fantasio* kan ik mijn hartje ophalen. Erg spannend.”

Spectaculair onderdeel van de operaenscenering wordt de kakelbonte, carnavaleske parade van twintig narren. Modeplatform FASHION CLASH nodigde vier beloftevolle ontwerpers uit om ieder vijf verschillende narrenkostuums te realiseren. Ferry Schiffelers uit Oirsbeek verheugt zich op deze uitdagende opdracht. Dit jaar studeerde hij af aan het Amsterdam Fashion Institute en werd hij meteen tot meest aanstormende talent van het jaar (Lichting

‘Deze muziek heeft een onbelemmerde fijngevoeligheid en kwijnende gratie.’

2018) uitgeroepen tijdens de Amsterdam Fashion Week. “Dit wordt de eerste keer dat ik voor theater werk. Ik mag mijn modische kijk geven op het narrenkostuum. Ik werk altijd met een sterk monochroom kleurenpalet. Daarnaast laat ik de bekende diamant/ruitvorm van een narrenkostuum op geheel eigen wijze terugkomen.

Ik zal veel verschillende materialen gebruiken, zodat er diepte en beweeglijkheid in de kostuums ontstaat. Verwacht dus zeker geen klassieke nar of een muts met drie punten”, grapt Schiffelers.

Fantasio wordt straks ondergedompeld in een memorabele droomscenering, weet Prins. “Samen met Lola Kirchner heb ik gekozen voor een variabel, krachtig toneelontwerp waarin volop plaats is voor dynamische lichtinvallen en tijdloze, anachronistische scènes. Dus net als in een droom springen we van de ene historische periode naar de andere, eindigend in een apotheose, een soort carnaval, een festival of fools, een feest van dwazen”, kan Prins zijn enthousiasme amper onderdrukken. “Er is continu beweging op het podium. Het publiek kan zich alvast verheugen op fantasierijke scènes en unieke momenten. Van een vredige weide en een spiegelpaleis tot een vurige revolutie, geweldige vermommingscènes en discosoldaten.” **1**

***Fantasio*, komische opera van Jacques Offenbach, door Opera Zuid in coproductie met Club Guy & Roni's Poetic Disasters Club, in samenwerking met FASHION CLASH en muzikaal ondersteund door philharmonie zuidnederland, première zondag 19 mei, Parktheater Eindhoven, daarna tournee door het land; operazuid.nl**